

СВЕТЛАТА ДАТА

Възхвала на свящото гело

Няма друг ден, в който българинът да е толкова топло усмихнат в съзвучие и доброта; няма друг миг, който да дарява българското съзнание с толкова удовлетворение и уют. Защото „словото – кърми човешките души; словото – крепи сърцата и умовете; словото подготвя да познаем Бога...“. Така Константин-Кирил Философ говори пред славяните в своя „Проглас към евангелието“ да слушат *писаното слово* на своя език.

Слепи са без книги всички народи – допълва средновековният писател.

Онзи, който е познал силата на словото, много неща е познал – казват съвременниците ни и с благодарност отчитат, че преди много столетия двамата солунски братя Кирил и Методий създават славянското писмо, написват с него голям брой книги на старобългарски език, уреждат славянско училище и славянска черква, организират книжовен език сред славянските народи и повеждат борба за нова славянска култура.

И в Деня на нашата просвета и култура и на славянската писменост не може да не си спомним с преклонение за гениалното дело на първоучителите.

Делото на Кирил, което съхранява името му в историята – на просветител на славяните, е би-

ски, агиографски, омилически и стихотворни произведения. Прави и един превод от еврейски на

ло подготвено от разнообразна и значителна дейност: участва дейно в литературния живот на Византия и с творбите си заема високо място в литературата на средновековна Европа; написва (на гръцки език) лириче-

гръцки, който свидетелства за неговите филологически интереси. По-късно тези произведения са били включени от Методий в младата старобългарска литература.

Създадената от Кирил азбука е съвършено пис-

мо. Тя предава най-пълните отсенки на *старобългарската реч*. С времето търпи промени и развитие, но в нейното устройство остава да се чувства филологическият гений на първопросветителя. Глаголицата е духът на прабългарите! Тя е благословия към славянобългарския народ: „...*Да живее твърдо на земята! ... Да се издига, но да размисля! ... Да победява! Към славата! Напред!*“.

Кирил и Методий установяват и *първия славянски литературен език – старобългарския*. От един необработен език те го превръщат в жив орган, който е в състояние да предаде най-сложната мисъл. И този език става *международен език на всички славянски народи*.

И Кирил и Методий влизат в историята не само като велики творци, но и като велики борци. Те повеждат борба за своето дело и тя поставя нов ореол върху челата им.

Колко истина има в думите на проф. Владимир Топенчаров, като казва, че всеки съвременник трябва да направи „поклон пред „браздата“, която Солунските братя вдълбаха в полето на човешката история и човешката мисъл“. »2

НАКРАТКО

С почетното звание „заслужил професор на Русенския университет“ са удостоени проф. д-р Петър Ненов и посмъртно професорите д-р Димитър Андреев и д.т.н. Георги Тончев.

На 21 май в Русе се провежда Национален семинар „Светлинното замърсяване“, организиран от Националния комитет по осветление в България и РУ „А. Кънчев“, с участието на ФНТС, Съюза на енергетиците в България, ТО на НТС – Русе, Клуба на енергетиците – град Русе, Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране, Националната професионална секция „ЕАКТ“ и клон Русе, Съюза на учените в България, Съюза на учените – Русе, групата „Цвят“ в България. Домакин на проявата беше нашият университет.

Лекция на тема „Интересите на България в ЕС“ изнесе на 25 май вицепремиерът и министър на външните работи Ивайло Калфин.

Доц. Димитрина Цонева говори за делото на св. св. Кирил и Методий на тържеството, организирано от административното ръководство на РУ.

Ретроспективна изложба „Сто години висше педагогическо образование в Русе“ бе открита в сградата на Факултет „Природни науки и образование“. Факултетът се подготвя и за тържественото отбелязване през есента на 2009 г. на своята 15-годишнина. »3

ФОТОХРОНИКА

Вицепремиерът Ивайло Калфин открива XI изложение за земеделска и автомобилна техника, чийто традиционен домакин е РУ

Аграрно-индустриалният факултет проведе тържествено събрание, посветено на своята 55-годишнина; по време на тържествата проф. д-р Юрий Павлович Адлер бе удостоен с почетното звание „Doctor honoris causa на Русенския университет“

ЧЕСТИТО

Проф. Атанас Митков е удостоен със званието „почетен гражданин на Русе“.

Доц. Христо Белоев и проф. Антоанета Момчилова са тазгодишните носители на награда „Русе“ съответно в категориите „За цялостен принос и дългогодишна дейност в областта на образованието и науката“ и „Висше образование и наука“.

ПРИСЪДЕНИ

Научната степен
**ДОКТОР
НА ТЕХНИЧЕСКИТЕ
НАУКИ**

на *доц. Христо БЕЛОЕВ*

и

ДОКТОР
на *Тихомир ГЮЛОВ*

Честито!

СВЕТЛАТА ДАТА

Възхвала ...

И» Създаването на азбука за език, който се говори от цялото „славянско море“, е истински духовен подвиг и затова Свети Кирил е първият канонизиран светец на цялото славянство; затова не е чудно, че самите латини го наричат „*премъдр мъж*“ и „*мъж велик*“.

Делото на двамата апостоли е велико. По-велико от просветлението на един народ. То не е само общобългарско, а и общочовешко, защото светите братя разгромяват всеилната догма на „трите свещени езика“ – гръцки, латински и еврейски. Разгромът на триезичието става в самото сърце на католическия свят – Ватикана. Папа Йоан Павел II през 1979 година ги обявява за покровители на Европа. Оттогава е свята за всеки българин тази истина: без писменост на свой език народите са слепи за Божията светлина и глухи за Божието слово. Оттогава е вътрешното чувство на гордост с делото на предците: „*че и ний сме дали нещо на света и на вси славене книги да четат*“.

И трябва да преодолеем специфичния си български нихилизъм и смело да припомним: че сред мрака на Сред-

новековието България се превръща в люлка на славянската писменост и култура и ги предоставя на Русия, Сърбия и Румъния; че нашите педагози неведнъж са отбелязвали факта, че **образователната реформа на Климент** е 700 години преди въвеждането на родния език от Ян Коменски в европейските училища; че докато Европа срича на латински, нашата **старобългарска книга** вече съществува; че докато Европа спи, **славянската просвета гърми и буди славянския свят...**

Колко е прав големият руски учен академик **Дмитрий Лихачов**, като пише: „*България е държава на духа, която никога не е покорявана*“. И в най-тъмните години на чужда тирания и потисничество българската душевност възкресява историческата памет, за да се възроди народът ни.

Уважаеми колеги, служители и студенти, сърдечно ви приветвам с най-българския ден в празничния календар на българите! Желая ви здраве, жизнелюбие, творчески стремления и успехи! Носете и свидно пазете в сърцата си горещата любов и непреходната мощ на знанието!

доц. д-р Димитрина ЦОНЕВА

СИЛОВ МНОГОБОЙ

По подобие на световноизвестната верига „Strong men“

Студентският съвет, Университетският спортен клуб „Академик“ и катедра „Физическо възпитание и спорт“ организираха и тази година турнир „Най-силен студент на Русенския университет“. Многобойят мина в четири кръга: теглене на автомобил с въже, фермерска разходка, мъртва тяга, обръщане на голяма гума на разстояние от 20 метра.

Николай Неделчев (II курс, специалност „Техника и управление на транспорта“) беше лидер в първите два кръга с постижения съответно 9,50 и 12,22 секунди. Мартин Неделчев (I курс, специалност „Право“) победи в III и IV кръг – с повдигнати 195 kg и постижение от 19,41 секунди при обръщането на голямата гума.

В комплексното класиране Николай Неделчев стъпи на най-високото стъпало на почетната стълбичка (с 8 наказателни точки), втори е миналогодишният вицешампион Нурхан Йозтурк (IV курс, специалност „Стопанско управле-

ние“ (11 н. т.), а трети – Мартин Неделчев (16 н. т.).

Победителите бяха наградени от ректора на Университета – доц. д.т.н. Христо Белоев, който поздрави всички спортисти с успешното преодоляване на трудните дисциплини.

Фитнес-клуб „Олимпия“ с президент Ивайло Стоилов също отличи призорите.

Състезанието продължи близо 2 часа и наблюдавано от многобройна публика.

Валентин КАМЕНАРОВ

В ТЕМЕЛИТЕ НА РУСЕНСКАТА АЛМА МАТЕР

Професор доктор на физико-математическите науки

„Учените са критерият за културата на страната, която ги създава. Те са гордост не само на университета, но и на самия народ, на цялото човечество. Затова културните народи отдават голяма почит на учените си.“

Георги Николов, януари, 1932 г.

При откриването на Висшето техническо училище в град Русе в далечната 1945 г. има само един факултет – машинен, с три отдела: индустриална химия, машинно инженерство и електроинженерство. За желаещите да следват машинно и електроинженерство кандидат-студентските изпити са по математика, физика и литература, а за желаещите да следват индустриална химия – по физика, химия и литература. Учебната година започва на 15 декември 1945 г. със 158 студента, обучавани от 17 преподаватели. Информацията за организацията на учебния процес, преподавателския състав и материалната база за този период е много оскъдна. Със сигурност се знае обаче, че са

провеждани занятия по физика, като лекциите са водени от Разум Екимов Андрейчин, а лабораторните упражнения – от Руска Драгнева. Известно е също, че

на 27 февруари 1947 г. Разум Екимов Андрейчин се хабилитира в Русе като доцент.

Разум Екимов Андрейчин е роден в Габрово в учителско семейство. Завършва Априловската гимназия през 1929 г. като първенец на випуска, а през 1933 г. – и специалност „Физика“ във Физико-математическия факултет на Софийския университет. Назначен е за асистент на проф. Георги Наджиков и под негово ръководство работи в продължение на 7 години върху произхода на електродвижещите явления при фотоволтаичните ефекти. Изследванията му са в основата на първата успешно защитена на 5 юли 1940 г. в нашата страна дисертация по физика на тема „Върху произхода на електродвижещата сила при фотоволтаичните ефекти“. Рецензенти са доц. д-р Е. Карамихайлова и проф. Н. Бонев. За усетен изпит е зададена темата „Съвременното състояние на въпроса за еволюцията на звездите“.

Забележителна е професионалната кариера на проф. Р.

Андрейчин. Той работи като асистент в Софийския университет (5 април 1937 – 1941 г.) и в Астрономическата обсерватория (1941 – 31 май 1946 г.). Изнася лекции по физика във Висшето техническо училище в Русе (1947-1949) и в Софийския университет (1950-1957), титуляр е на катедрата по обща физика в Селскостопанската академия в София, където чете спецкурсове „Фотоелектрични явления в полупроводници“ и „Полупроводникови уреди“ (1 януари 1962 г.) и създава Агрофизическа лаборатория, основоположник е на катедрата по физика във ВМЕИ – Габрово (1974-1978), в която е лектор по физика на полупроводниците. Когато през 1946 г. се основава Физическият институт при БАН, той е първият негов щатен сътрудник на института. Тук работи в продължение на 30 години – до пенсионирането. През този период проф. Андрейчин основава и ръководи катедрите по физика в Русе

РЕЦЕНЗИЯ

Русенци издават, трупат памет, творят жива литература...

Този сборник („Трепети“) допълва погледа ни към новата литература, която се твори в Русе. Всъщност, по-правилно е да се каже – ретроспективния поглед към този богат на културни и литературни традиции град. Посветен на 50-годишнината на студентския в. „Искра“ (Русе), сборникът е реализация на една дълго отлагана в годините да се представи студентското творчество в Русе – първоначално с повод 30-годишнината на Литературен клуб „Пеньо Пенев“ (такава е идеята, подготвена предпечатно, но не реализирана преди 20 години), сега вече реализирана от същия съставител и редактор Живодар Душков и озаглавена „Трепети“ по името на първата литературна страница на в. „Студентска искра“. Раз-

бира се, в подобна идея има повече възрожденски патос, но със своите съпоставки и допълнения (до н а ш и дни) антологията не може да не предизвика интерес у литературния историк, дори и само когато се представяне на една „ведомствена“ (университетска) и частна (русенска) ниша в новата българска литература. Още повече, че много от представените имена и днес са „актуални“ в нови-

те литературни списъци на България (а някои и вече напуснали този свят). Творбите са структурирани в няколко раздела, а авторите са представени азбучно: „Поезия“ (109 имена), „Разкази“ (16 имена), „Хумор“ (28 имена), „Илюстрации“ (8 имена), „Фотографии“ (5 имена). Внушително! А и голяма част на произведенията действително са на високо. Съставителят се е опитал да улови онова, което наричаме „актуалност“ в писаните в различни етапи на писателя текстове, а когато намираме връзката между тях, казва Ж. Душков, „сборникът с успех е прехвърлил мост между поколенията“. Все пак в основата на подобни начинания, поне за читателя, изкушения, стои любопитството, взирането в указателни-

те текстове и пр. От тях например ще видим, че са включени не само студенти, но и преподаватели, също печатали на страниците на „Студентска искра“, и, за съжаление, творци от несъществуващите днес секции по изкуствата към Студентския дом на културата (който също го няма в наши дни). Но, мисля си, колкото и да се жалват русенци, все пак издават, трупат памет, правят равностметки, дискутират, творят жива литература. И т.н. Не знам защо, но в старопрестолно Търново това ми се струва изключително трудно, дори невъзможно. Защо ли?

Владимир ШУМЕЛОВ
Света гора (В. Търново),
брой 9 („И“), 2008, с. 608-609
Бел. рег. Заглавието е поставено от редакцията ни.

СПОДЕЛЕНО

Във връзка с 15-годишнината на факултет „Природни науки и образование“ се наложи да подготвя някои справки за онова, което съм издал и създал в периода. Започнах да попълвам графите, а след това сам се учудих – кога съм успял да напиша всичко това: научни доклади, статии, съобщения – 69; научни книги и монографии – 5; учебници и учебни пособия – 4; художествени и публицистични книги – 11; редактиране на научни сборници, учебници, прозаични и поетични книги – 60.

Във от тези показатели са предговори и послеслови, рецензии, може би стотици статии и материали, отпечатани в „Студентска искра“, няколко десетки броеве на университетския

Такъв е Животът!

ни вестник, както и броеве на „Русенски педагог“, „Ангел Кънчев“, „Михаил Арнаудов“ и т.н., и т.н., създадени от мен от А до Я... Самият аз любопитствам да уточня броя им и все отлагам във времето подобно начинание, но съм сигурен, че и това ще стане. При това скоро, тъй като през идващата пролет ми предстои пенсиониране и ми се иска да завърша трудовия си път с издаването на една възможно най-пълна библиография. И когато се връщам мислено назад в годините, неочаквано проумях, че всъщност неосъзнато съм се готвел за друг повод – през февруари 2010 г. се навършва половин

век, откакто съм започнал да печатам, да бъда част от екип, правещ едно малко вестниче...

Дали, ако не бях посветил почти 25 години на „Студентска искра“ съм щял да напиша повече научни статии, книги и пр. и съответно да направя научна кариера, е въпрос, който няма еднозначен отговор. Както няма отговор какъв би се наклонила стрелката на везната, ако на едното блюдо се поставят часовете, отделени за написване на материали, които информират, провокират, защитават позиции и пр., а на другото – радостта/неудовлетвореността от резултатите. И тъй като в

горния материал на страницата се споменава антологията „Трепети“, ще „илюстрирам“ конкретно с нея: някогасечен безвъзмезден труд, доставена радост на много хора и ... една вътрешна неудовлетвореност, че в Русе не се намери поне един човек, който да напише рецензия, докато тя е оценена от специалисти в Пловдив и Велико Търново... И към разяждащото ме чувство на неочакван труд внезапно се прибави радостта, дошла от уведомяването ми, че антологията, качена в сайта, вече е „разгърната“ от 5000 души. За по-малко от година... Впрочем такъв е животът – подрежда черно и бяло, разочарования и радост...

Живодар ДУШКОВ

Разум Андрейчин (9 април 1911 – 26 септември 1997)

и Габрово. Във Физическия институт при БАН оглавява секция „Фотоволтаични явления в полупроводници и диелектрици“ и е заместник-директор (1952-1957). В началото на 60-те години работи и в областта на метрологията. Под негово ръководство е създадена Лаборатория по фотометрия и колориметрия на ФИ на БАН, а през 1972 г. съдейства за организиране на еталонната Метрологична лаборатория в областта на оптиката. До 1976 г. Разум Андрейчин работи в Лабораторията по фотоелектрични и оптични явления в широкозонни полупроводници на Института по физика на твърдото тяло при БАН.

Научните приноси на проф. Разум Андрейчин са в областта на физиката на твърдото тяло и метрологията. Открива контактно-потенциалния фотоволтаичен ефект (съвместно с Г. Наджаков). Основоположник е на изследванията на стъклообразните полупровод-

ници в България. Значителни са заслугите му и в областта на метрологията – работи по проблемите на единиците и величините и е един от авторите на нормативните документи за въвеждане и прилагане на Международната измерителна система. В областта на оптичната метрология разработва теория, методи и апаратура за измерване на биологичното действие на ултравиолетовото лъчение в медицината и хигиената. С основание е наричан „баща на българската оптична метрология“. Участва и в геомагнитни изследвания на Черноморския бряг (1937-1939).

Проф. Разум Андрейчин е част от историята на българската физика и историята на Русенския университет. Част от тези, които положиха основите на българската физика и на нашата русенска Алма Матер.

доц. д-р Н. НАНЧЕВА

НАКРАТКО

I» Творческата среща-разговор с новия Doctor honoris causa на университета проф. д-р Юрий Павлович Адлер постави началото на възобновения Клуб на преподавателя, основан на 21 октомври 1982 г., когато в Русе гостува същият световноизвестен учен и интелектуалец. Бе огласена и Декларация.

Първокурсникът Николай Цветанов Иванов (30 група, спец. КТТ), спечели второ място в индивидуалната класация на Студентската олимпиада по Теоретична електротехника 2009.

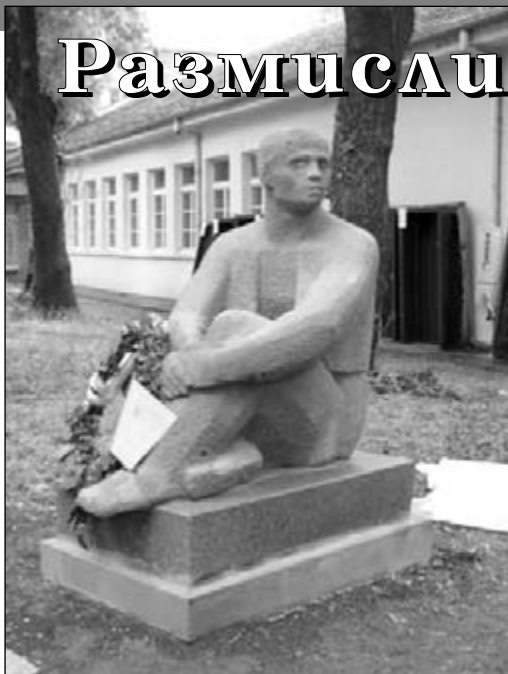
Учебен център на фирма „Moeller“ се откри в катедра „Автоматика, информационна и управляваща техника“.

Учебният куклен театър на факултет „Природни науки и образование“ при Русенския университет вече носи името на доц. Мариана Цоневска, негов основател, преподавател по куклено-театрално и словесно-изпълнителско изкуство.

Първи в страната нашият университет е оценен от Национална агенция за оценяване и акредитация по новите процедури за Следващо кредитационно наблюдение и контрол (САНК), като оценката е най-ви-

С ВЧЕРАШНА И ДНЕСНА ДАТА

Размисли пред един паметник

Паметникът не е бил в някой кът на университетската територия, за да говорим, че се е върнал на старото си място. Дори и името му е друго („Почиващ си работник“, скулптор

точно, когато се честваше 55-годишнината на АИФ, да се открие и Паметникът на Вечния студент. Намирам, че той е ситуиран много сполучливо, че мястото му е много по-подходя-

що, отколкото бе в парковата обстановка... И се замислих за т. нар. *Вечен студент*. Сигурно съм го виждал – все пак повече от 3 десетилетия съм в университета!

Може би бе един от студентите, които се явяваха по „п“ пъти, докато накрая получат „заветната“ тройка. И това за конкретен един-единствен изпит, а за цялото следване „операцията“ се повтаряше и при други преподаватели.

Вечният студент май беше и този, който неотдавна се обади от чужбина с молба да получи академична справка, а като се разтвори досието му – презаписване заради слаб успех, презаписване по болест, отстраняване от вуза заради преписване, възстановяване на студентските права и... всичко отначало. Европо, Европо, на какъв инженер ще разчиташ!

Всъщност Вечният студент беше младата жена, разговаряща

със свой състудент (мой приятел и затова станах неволен свидетел на разговора), с когото не бяха се виждали комай две петиленки. На въпроса му дали вече се е дипломирала, тя отговори приблизително следното: „Ако бях си взела изпита при N миналата година, щяха да ми останат три – без държавните. Сега обаче са седем!“. И обясни, че за някои предмети е минал „давностен срок“ и преподавателите не зачитат предишната оценка; че други предмети пък са разделени; че са се появили нови дисциплини, понеже новите студенти учат по нови учебни програми...

А за да получим по-друга представа за Вечния студент, препубликуваме някои пародии, чрез които някогашните студенти-сътрудници на „Студентска искра“ са се надсмивали над Преписвача, Връзкаря, Мързеловеца...

Живодар ДУШКОВ

Андон ДОБРЕВ

На жертвите от всички сесии

(По Иван Вазов)

Студенти бивши, бивши състуденти, пострадали в голямата борба. В тревожни и във весели моменти, си спомняме отделни елементи, от вашата съдба.

Защо дойдохте тук, деца бурливи? По чужд съвет или за чужд престиж, че не успяхте със лица щастливи, да видите във дума как се сливат тез трите букви – *инж*.

Учение! За тебе те умряха. Не бе достъпно ти за всички тях. И те за тебе недостойни бяха, и твоего име само кат мъляха, примираха от страх.

Покойници! Венци от „сламки“ нови, и с погледи убийствено оловни, непозвани, полагаме ви днес, пак стискаме димящите „пищови“, салют във ваша чест.

Венците, зная, ще изчезнат скоро, защото все пак „сламки“ са това. Разграбват ги съвременните хора. Какво без сламка би могла да стори дори професорска глава!

Ще минат дни и времето ще крие от бъдещето вашите мечти. Забравата ще мине като сприя, Но ВИМЕСС ще си спомняте и вие, и вашите бащи.

В коя кафе-сладкарница не стъпи кракът ви в онзи черен трандафор.

Кои вина – и скъпи, и прескъпи, не пиехте, дордето „татко скъпи“ примираше от зор.

Почивайте под томовете ледни. Не ще да чувате ни „Слаб“, ни „Лош“. И няма веч разстроени и бледни, на изпит да пристигате последни.

Страдалци, лека нощ.

Студентска искра, бр. 51, 28 май 1965.

Георги ДРАМБОЗОВ

На един пагнал

Той не дочака „празника на своите братя“! В жестока изпитна борба с последен залп го срина Съпромата, кашишка майка нежна го прибра.

Той не дочака пиенето в „Севастопол“, че пиенето той си го отведе – когато пийнал на хазите бе тропал и край „Дунав“ влачел без нозе.

Науката го любеше безкрайно – шест пъти само му изневери. Поне да бе изневерила тайно – разбраха и комшиите дори.

А беше толкоз млад и симпатичен! Разбираше „плафон“ и „контра“, разбираше от хубави момичета (един анализ само не разбра).

Прощавай, братко! Беше харен момък и паметта ти днес ще почетем. Ти изгоря на тоя буен огън, на който ние тук ще се печем!

29.11.1967 г.

Студентска искра, бр. 64-65, 8 дек. 1967.

Андон ДОБРЕВ

До Русе и обратно

(по Радои Ралин)

Бе младеж отракан и практичен на заместник-председателя момчето, беше той почитан и обичан – вардеха му вред авторитета:

*и татко и мама, и братята двама,
и стринка му Гинка и чинка му Минка,
и чичо му Бончо и свако му Дончо,
и вуйчо му Ганчо и дядо му Станчо,
и леля му Неда и Крум Братовчеда,
и всички роднини, задружни, единни.*

И в живота скоро провървя му, за студент във Русе го вредиха. Да вземе мястото голямо той замина – с него се простиха:

и татко (Следва написаното с курсив)

И на пук на гражданските нрави той не скъса старите привички. Своите роднини не забрави – пишеше си най-редовно с всички:

и с татко (Следва написаното с курсив)

Той започна трудности да среща без пари не може да се учи, но подкрепа имаше гореща много, много записи получи:

от татко (Следва написаното с курсив)

Но далеч от она кръг семеен, скъсан беше той на януари и за този удар ненадеен бърза телеграма им удари:

на татко (Следва написаното с курсив)

Пак с такава бърза телеграма писаха му: „Ха върни се, сине! Тук не става вече със измама – не помагат близки и роднини“.

Студентска искра, бр. 2 (25), 22 дек. 1960.